

Türkiye'deki Yönetim Kurulu Üyeleri İçin İş Adamı Kararı İlkesinin Önemi

Yazarlar: Av. M. Tarık Gülerüz // Av. Barış Ülker

Cambridge Sözlüğü'nde yer alan tanıma göre yönetici, iş dünyasında karar almaya ve bu kararları icra etmeye yetkili yüksek mevkideki kimsedir. Öncelikle belirtmek gerekir ki yüksek mevki, üst düzey yetkilerle donatılmış pozisyon anlamına gelmekte olup büyük yetkiler büyük sorumlulukları beraberinde getirmektedir. İkinci olarak karar almak, alternatif eylem planlarını belirlemek ve aralarından seçim yapmayı ifade ettiğinden oldukça riskli ve zorlu bir süreçtir. Son olarak doğru kararı uygulamaya koymak ise şüphesiz, daha da güçtür. Anılan tespitler dikkate alındığında, yöneticiliğin doğası gereği istikrarsız küresel ekonomide yöneticilik yapmak hatırı sayılır sayıda nitelik gerektirmektedir. Ne var ki çoğu zaman yönetim kurulu üyesi olarak karşımıza çıkan ve bahsedilen niteliklere sahip oldukları kabul edilen şirket yöneticilerinin de insan olduğu unutulmamalıdır. Dolayısıyla yönetim kurulu üyelerinin de iş adamı kararı ilkesi kapsamında mazur görülebilecek, kusurlu karar alma hakları vardır.

İş adamı kararı ilkesi esasen makul, akıllı ve dürüst kimselerin kanunun kendilerinden ortalama bilgiye sahip bir kişinin çok üstünde önsezi gerektirdiği hallerde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmayacaklarına dair hukuki kayıdan doğmuştur. Buna göre ilke, ticari bir karar alırken bir şirketin yönetim kurulu üyelerinin bilgiye dayalı, iyi niyetli ve şirketin yüksek menfaati gözettiğine dürüstçe inanarak karar aldıklarına dair bir karine koymaktadır. [1] Tarihsel olarak iş adamı kararı ilkesi Amerika Birleşik Devletleri mahkemeleri tarafından geliştirilmiş olup -tartışmalı olmakla birlikte- ilk olarak 1829 tarihli Percy v. Millaudon kararında anılmış ve esas olarak 1970 ila 2000 yılları arasında Delaware Eyalet Mahkemelerince verilen kararlarla geliştirilmiştir. [2] Bugün ilke 35 Amerikan eyaletinin yanı sıra pek çok Avrupa Birliği ülkesinde kabul görmüş ve Birleşik Krallık gibi başka ülkelerde de mahkeme kararlarıyla zımnen kabul edilmiştir.

Türk hukukunda yönetim kurulu, kanun ve esas sözleşmenin münhasıran genel kurulu yetkili kıldığı haller dışında, yetkili kılındıkları ölçüde, şirketin faaliyetlerini yürütmek için gereken her türlü iş ve işleme yönelik karar almaya yetkilidir. Türk Ticari Kanunu'nun ["TTK"] 369. maddesi, yönetim kurulu üyelerini, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyararak gözetmekle yükümlü kılmış ise de iş adamı kararı ilkesine doğrudan atıf yapmaktan kaçınmıştır.

Bununla beraber anılan maddenin gerekçesinde ilkeye değinilmiş ve iş adamı kararı ilkesi ile tedbirli bir yönetici arasında doğrudan bir ilişki kurulmuştur. Gerekçedeki ifadeye karşın Türk mahkemeleri -bugüne dek- iş adamı kararı ilkesine atıf yapmaktan kaçınmış ve önceki içtihatlarında kanun maddesinde yer alan ifadelere dayalı lafzi yorumla yetinmiştir. Böylelikle yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu, TTK'nın 553. maddesi ışığında yalnızca şirket esas sözleşmesi ve kanuna uygunlukla ölçülmüştür.

Aslına bakılırsa dalgalı Türk ekonomisi ile halen sürmekte olan Covid-19 salgınının rekabetçi küresel ekonomi içerisinde yönetim kurulu üyelerini şirketin hedeflerine ulaşmak için cesur kararlar almaya itmesi son derece olasıdır. Bununla birlikte gereğinden fazla hukuki kaygı duyan yönetim kurulu üyelerinin böylesi bir karar almaya istekli olup olmayacakları şüphelidir. Tam bu noktada bilgiye dayalı, iyi niyetli ve şirketin yüksek menfaatini gözettiğine dürüstçe inanarak karar alan yönetim kurulu üyeleri için güvenli bir liman olabilecek iş adamı kararı ilkesi teşvik edici olabilir. Bu kapsamda diğer ülkelerde gördüğümüz gibi gerekli uyarlamalar yapılarak iş adamı kararı ilkesi Türk hukukuna iktibas edilebilir. Nitekim bu Türk ekonomisinin uluslararası pazarlara entegrasyonuna katkı sağlayıp, Türkiye'yi yabancı yatırımcılar gözünde daha cazip hale getirebilir.

Özetle iş adamı kararı ilkesinin kabulü, basit bir kanun değişikliğinden çok daha fazla anlam ifade edebilir. Yönetim kurulu üyelerine sağladığı hukuki korumanın yanı sıra, şirketlerin cüretkâr kararlar almasının önünü açarak, Türk kanun koyucusunun uluslararası pazarlara göndereceği bir niyet mektubu olabilir. Bu ise Türkiye pazarını yabancı yatırımcılar için cazip kılmakla yanı sıra, Covid-19 pandemisi sürecinde Türkiye'yi diğer ülkelerden olumlu yönde ayırabilir.

[1] Aranson v. Lewis, 473 A 2d 805 (Del. 1984).

[2] Bazı kaynaklarda 1881 tarihli Homes v. Oakland (104 US 450) kararı olduğu ileri sürülmektedir.

Bu içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup hiçbir surette hukuki tavsiye niteliği taşımamaktadır.

Fikri mülkiyet hakları Güteryüz & Partners Avukatlık Bürosu'na ait olan bu içeriğin yazılı izin alınmaksızın çoğaltılması, kopyalanması ve kullanılması yasaktır.

This content is solely produced for informative reasons and do not constitute legal opinion or advice under any circumstances. Güteryüz & Partners Attorneys at Law is the sole owner of the intellectual property rights of this content and shall not be reproduced, copied, or used without written consent of Güteryüz & Partners Attorneys at Law.